THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario.
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING Co. Ltd.
251—253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents

די פארגאנגענע וואך

און וואס ווייטער?

דאנערשטאג האט אנטאריא געשטימט, און מיט א מאיאריטעט שטימען זיך ארויסגעזאגט פאר דער פארזעצונג פונ'ם „אנטאריא טעמפערענס עקט".

מען האט פאר'ן שטימען ניט איסגערעדט, וואס פאר א מאיאריטעט עס זאל מוזען זיין, א גרעסערע אדער א קלענערע, און אלע האבען פארשטאנען, אז א געוועהנליכע מאיאריטעט וועט זיין גענוגענד. פון דעם שטאנדפונקט גענומען, איז די אפשטימונג א גאנץ גענוגענדע, אבוואהל זי איז כאראקטעריסטיש אין א סך הינזיכטען, ווי למשל דאס וואס די שטעדט האבען געשטימט נאס, און בלויז די פארמער־געגענדען האבען געשטימט פאר אנהאלטען דעם א. ט. א.

וואס וועט אבער יעצט זיין? אזעלכע שטעדט ווי טאראנטא און האמילטאן צומביישפיעל, וועלכע האבען מיט אזא מאיאריטעט געשטימט נאס — וועלען זיי יעצט באקומען „לאקאל אפשאן", אויטאנאמיע? עס איז שווער פאראויסצוזאגען, אבער זיכער איז, אז די זאך איז נאך ניט געענדיגט, אז דאס לעצטע ווארט איז דערוויל נאך ניט געזאגט געווארען, אבער די פראגע איז יעצט ניט נאר, וואס עס וועט זיין אין דער ווייטער צוקונפט, נאר וואס עס וועט זיין מארגען, און א וואך ארום, וואס עס וועט זיין יעצט נאך דער אפשטימונג.

מען קען בלויז באדויערען דעם פאל, וואס ציינגט, אז די וועהלער האבען זיך נאך ניט גענוג איבערציינגט אין דעם אומזין פון „פראהיבישאן", אבער מען מוז זיך רעכענען מיט'ן פאקט — די מאיאריטעט האט געשטימט פאר דעם „אנטאריא טעמפערענס עקט", און א געזעץ איז א געזעץ.

און דא קומט יעצט דער חוב פון דער רעגירונג, וואס זי איז שולדיג די וועהלער.

„פראהיבישאן" אין דער פארגאנגענהייט איז נאר געוועזען א לעבערליכקייט, עס איז נאר געוועזען א מיטעל פאר די פארשיעדענע סארטען „בוטלעגערס", ווי אזוי רייך צו ווערען. אויב טרוקען, דאן דארף זיין טרוקען, און דער אקט מוז דורכגעפיהרט ווערען מיט זיין פולסטער שטרענגקייט. דאס וועט יעצט מוזען זיין די אויפגאבע פון דער רעגירונג, שטרענגערע געזעצען און שטרענגערע מיטלען וועלען מוזען געשאפען ווערען, אזוי אז עס זאל ניט זיין קיין געזעץ אויפ'ן פאפיער בלויז, און אנטאריא זאל ניט ווערען דער גן עדן פאר די „בוטלעגערס" פון די פארשיעדענסטע סארטען.

* * *

ווי עס ציינגט די אפשטימונג אין אנטאריא האבען די אידען געשטימט, ווי דער „זשורנאל" האט זיי געראטען — פאר רעגירונגס־קאנטראל. סאוטאיסט טאראנטא און סאוטוועסט טאראנטא האבען געגעבען די גרעסטע מאיאריטעט פאר רעגירונגס־קאנטראל.

מאנכע צייטונגען האבען טאקע געכטען באמערקט, אז דער גרויסער „וואוט" איז א דאנק די „פארייניגערס". זיי מיינען אונז פארצואווארפען מיט דעם, אבער מיר שטאלצירען מיט'ן רעזולטאט, ווייל דאס ציינגט אז די אידישע גאס האט א קליינע צאהל „בוטלעגער" און אז די ערהליכסטע מענשען פון קווארטאל האבען געשטימט צו מאכען א סוף צו א רעזשים, וואס שאפט פארברעכער און פארברעכען.

* * *

די קאנאדיש ־ אידישע וועלט ווי די אידען אין אנדערע וועלט־טיילען זענען לעצטע וואך איבערגעראשט געווארען פון דער ידיעה, אז די קאנאדער רעגירונג האט צוריקגערופען די ערלויבניש פאר די פליטלינגע פון רומעניען, צו קענען אריינקומען אין לאנד.

מיר האבען אויפ'ן ערשטען מאמענט געגלויבט, אזוי ווי פיעל אנדערע, אז שולדיג אין דעם איז די רעגירונג, אבער עס ציינגט זיך ארויס, אז די לעצטע איז ניט אין גאנצען שולדיג, אדער די איינציגע שולדיגע, נאר אז אויך אנדערע, הויפטזעכליך די פאריזער יק"א זענען אויך שולדיג. די יק"א האט מיט אמאהל איינגעפונען, אז איהר קאנסטיטוציע ערלויבט איהר ניט די גאנצע אקציע.

זוען מען האט באקומען די ערשטע ערלויבניש האט מען גע־גלויבט, און עס זענען געוועזען אלע אורזאכען פאר דעם, אז דאס וועט ניט זיין די איינציגע ערלויבניש, אבער יעצט איז אלעס פארענדיגט,

דערפער און פארמס האבען באזיעגט די גרויסע שטעדט אין דער ליקער פראגע

מעהרהייט פון "טרוקענע געגענדען האלט און וואקסען

פון אן אייגענעם מענשען

—):פ:(—

דער ליקער־רעפערענדום איז שוין אריבער. דער ספעקטאקעל האט זיך געענדיגט. איצט קאן מען שוין מאכען א קלאהרען חשבון און פעסטשטעלען ווער איז ווער און וואס איז וואס. די "טרוקענע" חסידים האבען געזיעגט אויף אלע פראנטען. אויב די רעזולטאטען וועלען אריינקומען ביז די לעצטע ציפערען, וועט מען געוואויר ווערען אז די "טריקענע" מעהרהייט דערגרייכט ביז די שווערע צעהנדליגער טויזענטער.

צווישען די "נאסע" שטעדט איז טאראנטא איינע פון די גרעסטע און די ...

פראהיבישאן געזעץ.

וואס איז די סיבה פונ'ם "טרוקענעם" זיעג? מען זאגט אז די "טרוקענע" כחות האבען זיך בעסער ארגאנירט אידער די "נאסע" ליעגס. זיי האבען געזעהן, אז זייערע שטים־בארעכטיגטע מענשען זאלען אויפ'ן שטים־צעטעל ארויפגעשטעלט ווערען, כדי זיי זאלען אינ'ם רעפערענדום זיך קאנען באטייליגען. דער בוטלעגער איז געשטאנען הינטער די פלייצעס פון די "טרוקענע" גוואַרדיעס און האט זייערע הענט מיט געלט און מיט מאראלישע מיטלען גע־...

...

רעזשים. אבער דאסמאל האט טאראנטא גאנץ אפגעשטאנען פון דער שטאדט. זיך אליין אריבערגעשטיגען. פארט ווי דער פארמער איז נאך א פיינער אנטי־ליאם, האמילטאן און ווינדזאר האבען קעל פאר'ן גלח און דעם סאלווישאן אין יאהר 1919 אויך געשטימט פאר ארמייניק. ער גלויבט נאך, וואס מען "נאסקייט". די שטאדט אטאווא איז זאגט איהם, און ער וועט נאך גלויבען, דעמאלט געוועזען צווישען די פרומע שטעט אזוי לאנג ער וועט פון דער גרויסער שטימענדיג פאר דער פארזעצונג פונ'ם שטאדט אפגעזונדערט ווערען.

קומט פון ארץ ישראל זיך באזעצען אין טאראנטא

גרינדער פון ערשטע ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז געקומען אין טאראנטא. האט פארבראכט פינף יאהר אין ארץ ישראל. ברענגט לעבעדיגען גרוס פון אידישען היימלאנד.

—):0:(—

די טאראנטאר ציוניסטען האבען איצט בעקומען אין זייערע רייהען א פערזאן וועלכער האט גרויסע פארדינסטען פארן ציוניזם אין פוילען. א פערזאן וועלכער האט געגרינדעט די ערשטע ציוניסטישע ארגאניזאציע מיט דעם נאמען "אגודת ציון", אין לאדז, און וועלכער איז געוועזען דער אנפיהרער פון דער אר־...

רונגס אנצייגען, פאסט אנצייגען, און אנדערע געזעצליכע דאקומענטען, וועלכע זענען געשריבען און געדרוקט אין ענגליש און העברעאיש, דאס זעלבע איז מיט די אראבישע דאקומענטען. העברעאיש און אראביש.

ארץ ישראל ענטוויקעלט זיך שנעל אבער מיט שטארקע מחלוקת.

...

אין די סאהארא געוועזען א אידיש לאנד אין מיטעלאלטער?

פון ל. בלומענפעלד.

אזא פראגע זעהט אויס א גוזמא, א היפערבאל, נאך מעהר: א מין משוגע!, בפרט ווען זי איז געשטעלט פון אידען, דערצו נאך אין א אידישער צייטונג. גאנץ אנדערש פארהאלט מען זיך אבער צו דער זאך היינט אין די ניט אידישע קרייזען, ביי די אומות העולם, בפרט ביי די פראנצויזען.

פראנצויזישע רייזענדע אין די טראפיקאלע מדבריות, געלעהרטע, וואס גיבען זיך אפ זייער לעבען אויף צו שטודירען די גרויסע אימפעריע פון אפריקא, טשר־...

אויפשריפטען מיט העברעאישע בוכשטאבען ראנסיער פארטיעפט אין דער געשיכטע פון אפריקא פאר דער צייט פון מיטעלאלטער. נאך א לאנג יעהריגער ארבייט, האט אט דער געלערענטער אפגעדרוקט א גרויס ווערק מיט דעם טיטול: "צו דער ענטדעקונג פון אפריקא אין מיטעלאלטער". פון זיין ערנסטער ארבייט איז צו זעהן, אז אין משך פון גאנצען מיטעלאלטער, האבען די אידען געהאט א גרויסע באפעלקערונג אין אפריקא.

לויט די ידיעות פון אן אראבישען ...

...

גהאנא מאטערען זיך שווער איבערצוקומען א טאג. אבער ווי עס זאל ניט זיין, לויט די פראנצויזישע געלערנטע, האבען די אידען אהן ספק אמאהל געהערשט איבער א גרויסער מדינה אין אפריקא.

(איטא)

פרוכט מעדיצין פאר פארשטאפונג

שנעלע און שטענדיגע הילף נעהמענדיג "פרוט־איי־טיווס"

וואס פאר א גוטע זאך עס איז צו זיין געזונט! וואס פאר א הילף צו זיין פריי פון "קאטארטיקס", זאלצען, לעקסיטיווס און "פורגיטיווס" וואס פארגרעסערען נאך פארשטאפונג און זענען אזוי אומאנגענעהם צו נעהמען, און שוואכען אפ אין זייער ווירקונג!

וואס פאר א צופריעדענהייט צו ווירסען אז די זאפטען פון עפעל, אראנזשען, פייגען און פלוימען, וועלען אבסאלוט קורירען פארשטאפונג אויף שטענדיג. דורך א געוויסען פראצעס, ווערען די פרוכט זאפטען געזאמעלט און קאמבינירט מיט טאניקס — און זיי קורירען פארשטאפונג, באפרייען פון קאפוועהטאג, און מאכען אייך פיהלען גוט.

...

פ. סמיטה און דזשארוויס שולדיג און פאר־אורטיילט

(פארזעצונג פון פיידזש 1.)

פגים, ווען ער האט גענומען בעטען מען זאל איהם געבען גענוג צייט אויף צו ברענגען אין ארדנונג זיינע געשעפטען, צו באזארגען זיין פרוי אין קינדער.

„ווילט איהר זאגען ווי אזוי איהר האט געקראגען 130 טויזענט דאלאר פון אעמיליוס דזשארוויס?" האט דער ריכטער איהם געפרעגט.

סמיטה האט געלייקענט, אז ער האט געקראגען אזא סומע.

דזשארוויס זאגט אויך, אז ער איז ניט שולדיג

ווען דזשארוויס איז געפרעגט גע־...

...

„נערוועז אין א שלעכטען צושטאנד האט ניט געקאנט שלאפען"

מרס. ה. ג. טארדעל, הארסמיטה, אנט. שרייבט:

"מיינע נערוועז זענען געוועזען אין א זעהר שלעכטען צושטאנד, און פאר זעקס מאנאטען האב איך ניט געוואוסט וואס עס הייסט נאכט־רוה. איך האב ניט געקאנט עסען, און האב קיינמאל ניט געפיהלט גוט. איך האב געהערט וועגען דר. טשייס'עס נערוו־פוד, און האב געטראכט אז איך וועל עס אויספראבירען. נאכדעם ווי איך האב עס איינגענומען עטליכע טעג האט איך אנגעהויבען פיהלען בעסער און גיך האב איך אנגעהויבען שלאפען ביינאכט. מיין אפעטיט האט זיך אייך אומגעקעהרט, און איך האב געפיהלט שטארקער און בעסער, און נאכדעם ווי כ'האב איינגענומען דריי באקסעס פון דר. טשייס'עס נערוו־פוד, בין איך געזונט געווארען. איך האב אויך געגעבען די נערוו־פוד מיין קליינער מיידעל מיט גוטע רעזולטאטען."

דר. טשייס'עס נערוו פוד.

60ס. א באקס פון 60 פילען. עדמאנסאן, בייטס און קא., למט., טאראנטא